

Den 4. januar 2005 afgav jeg en opfølgingsrapport vedrørende min inspektion den 2. og 3. december 2003 af Statsfængslet ved Horserød. I rapporten bad jeg om underretning mv. om enkelte punkter.

Jeg modtog i den anledning udtalelser af 22. februar og 8. marts 2005 fra henholdsvis Statsfængslet ved Horserød og Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2.3. Bade- og toiletfaciliteter

Statsfængslet oplyste i fængslets tidligere udtalelse at ordningen vedrørende udlevering af renevæske periodevis saboteres ved at renevæske bliver fjernet, og vejledning bliver revet ned. På tidspunktet for fængslets udtalelse blev ordningen konstant saboteret hvorfor fængslet overvejede om renevæske på anden måde kunne gøres tilgængelig for de indsatte, eventuelt ved udlevering hos sygeplejerskerne. Jeg bad om underretning om resultatet af fængslets overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at ordningen gennem længere tid har fungeret tilfredsstillende uden nævneværdig sabotage fra de indsatte side, og at det derfor indtil videre er besluttet at fortsætte ordningen hvorefter der på afdelingerne, bortset fra de stoffri afdelinger og kontraktafdelinger, er frit tilgængelig renevæske og vejledning i brugen heraf. Statsfængslet har bemærket at det er indgået i overvejelserne at det vil være forbundet med vanskeligheder at sikre en tilstrækkelig anonymitet hvis renevæske skal udleveres af sygeplejerskerne i fængslet. Statsfængslet har endvidere tilføjet at fængslet fortsat vil følge ordningen og revurdere den hvis der igen viser sig problemer med ordningen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2. Fritid

Jeg noterede mig bl.a. at der var nedsat en arbejdsgruppe der skulle udarbejde en handlingsplan vedrørende aktivering af de indsatte på den halvåbne afdeling, og at direktoratet ville orientere mig når direktoratet har modtaget handlingsplanen. Jeg tilkendegav at jeg afventede denne orientering.

Statsfængslet har oplyst at arbejdsgruppen har afgivet indstilling, og at denne indstilling er tiltrådt af fængslets samarbejdsudvalg. Et af arbejdsgruppens forslag var at forbedre undervisningstilbud og –muligheder for de indsatte, og dette forslag indebærer bl.a. at der i højere grad kan gennemføres undervisningsaktiviteter på afdelingen. Fængslet har oplyst at dette forslag er iværksat.

Statsfængslet har videre oplyst at et andet forslag indebærer at der blandt afdelingens fængselsfunktionærer udpeges en gruppe på omkring syv medarbejdere som i fællesskab skal udarbejde planer for og medvirke til at gennemføre de strukturerede fritidsaktiviteter på afdelingen. Fængslet har oplyst at medarbejderne til denne gruppe er ved at blive udpeget.

Direktoratet har anført at direktoratet anser de iværksatte initiativer på fritidsområdet på den halvåbne afdeling for tilfredsstillende. Direktoratet har desuden oplyst at direktoratet har bedt fængslet om snarest at indsende handlingsplanen. Jeg går ud fra at direktoratet herefter vil sende mig en kopi af handlingsplanen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg tilkendegav endvidere at jeg (fortsat) afventede underretning vedrørende handlingsplanen for de indsatte på de åbne afdelinger.

Statsfængslet har beklaget at der endnu ikke er udarbejdet egentlige handleplaner for de åbne afdelinger. Fængslet har oplyst at det bl.a. skyldes langtidssygdom og andet

fravær i ledergruppen og blandt de medarbejdere som særlig varetager den koordinerende fritidsbeskæftigelse. Fængslet har samtidig understreget at de planlagte (og sædvanlige) fritidsaktiviteter hele tiden har været gennemført.

Fængslet har videre oplyst at den samlede personalesituation på området forventes normaliseret i løbet af kort tid, og at fængslet derfor regner med at en handlingsplan kan blive udarbejdet inden for det kommende halve år.

Direktoratet har tilsluttet sig fængslets beklagelse af at der endnu ikke er udarbejdet en handlingsplan for de åbne afdelinger, men har noteret sig at den forventes inden for et halvt år. Direktoratet har oplyst at direktoratet har bedt fængslet om at sende en kopi af handlingsplanen til direktoratet, og at direktoratet vil sende mig en kopi heraf når den er modtaget.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5. Lægebetjening mv.

Jeg bad fængslet om at oplyse om adgangen til lægejournalerne på tidspunkter hvor hverken læge eller sygeplejerske er til stede, og hvor der er brug for journalerne, f.eks. i forbindelse med et vagtlægebesøg.

Statsfængslet har oplyst at ingen medarbejdere har adgang til lægejournalerne på tidspunkter hvor hverken læge eller sygeplejerske er til stede. Fængslet har oplyst at vagtlægebesøg til de indsatte i fængslet sidestilles med vagtlægebesøg hos privatpersoner hvor vagtlægen heller ikke umiddelbart har adgang til privatpersonens lægejournaler. Fængslet har oplyst at denne ordning ikke giver anledning til problemer. Direktoratet har udtalt at direktoratet henset hertil ikke har bemærkninger til den praksis som fængslet følger.

I sagen vedrørende Folketingets Ombudsmands inspektion af Arresthuset i Aalborg der som svar på tilsvarende spørgsmål havde oplyst at det ved vagtlægebesøg i nogen

udstrækning er muligt at kontakte arresthusets sygeplejerske, anførte direktoratet følgende:

”...

Direktoratet bemærker, at der således vil kunne forekomme tilfælde, hvor lægejournalen ikke er til rådighed i forbindelse med vagtlægebesøg til en indsat. I disse situationer er vagtlægen imidlertid stillet på samme måde, som når han aflægger vagtlægebesøg hos borgere uden for kriminalforsorgens institutioner. Vagtlægens opgave er ikke at fortsætte igangværende behandling, men at tage sig af akut opståede sygdomsproblemer. Direktoratet har efter drøftelse med kriminalforsorgens almenlægelige og hygiejniske konsulent derfor ingen bemærkninger til den ordning ved vagtlægebesøg, der praktiseres i Arresthuset i Ålborg.”

I denne sag tilkendegav inspektionschefen følgende:

”Jeg er opmærksom på de forhold som direktoratet har peget på. Det spørgsmål kan imidlertid rejses om det – henset til at lægejournalen befinder sig i arresthuset, og at der kan være situationer hvor det vil være hensigtsmæssigt at vagtlægen ser journalen – bør være muligt for det vagthavende personale efter generel aftale med arresthusets læge at kunne hente journalen frem. Jeg mener dog ikke at jeg har grundlag for at foretage mig mere vedrørende dette spørgsmål.”

Ud over at bemærke at praksis i kriminalforsorgens institutioner med hensyn til adgang til lægejournaler når der ikke er sundhedspersonale til stede, er forskellig, foretager jeg mig heller ikke mere vedrørende dette forhold i denne sag.

Ad punkt 6.1.3. Visitation

Jeg noterede mig det oplyste om antal razziaer i 2003, og at personalet herudover – i et ikke nærmere oplyst omfang – foretager visitationer i aften- og nattetimerne. Jeg bad fængslet om at oplyse hvorvidt der ligeledes sker en registrering af sådanne visitationer.

Statsfængslet har oplyst at der ikke sker særskilt registrering af de visitationer der foretages i aften og nattetimerne på fællesområderne. Ligesom ved visitationer der

finder sted om dagen, udfærdiges der kun rapport hvis der konstateres uregelmæssigheder. Fund af ulovlige genstande, herunder euforiserende stoffer, registreres.

Det er i direktoratets udtalelse (endvidere) oplyst at der i fængslet hver nat foretages rundringer på fællesområder, og at der i forbindelse hermed foretages visitation af områder. Runderingen noteres i centralvagten, og det anføres herunder hvilke bygninger personalet har været i. Ved fund af ulovlige effekter og andre uregelmæssigheder skrives der (som nævnt) rapport.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.1.6. Kompetence mv.

I et tilfælde var underretning givet 1 time og 22 minutter efter anvendelsen af håndjern (en anvendelse den 20. juni 2003, j.nr. 2003/208/420). Jeg forstod fængslets svar på min anmodning i den endelige rapport om en udtalelse vedrørende tidspunktet for underretning i denne sag sådan at underretning efter fængslets opfattelse var sket hurtigst muligt idet underretning blev givet 9 minutter efter at anvendelsen af håndjern ophørte.

Under henvisning til at min anmodning i den endelige rapport om en udtalelse havde udgangspunkt i det tidspunkt hvorpå håndjernene blev påsat, anmodede jeg direktoratet om at udtale sig om fra hvilket tidspunkt ”så hurtigt som muligt” i sikringsmiddelbekendtgørelsens § 2, stk. 2, skal regnes når anvendelsen af håndjern strækker sig over længere tid.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at statsfængslet telefonisk den 7. marts 2005 over for direktoratet har oplyst at anvendelsen af håndjern i det konkrete tilfælde blev besluttet af den fængselsfunktionær der transporterede den indsatte fra Arresthuset i Helsingør til retsmødet, og at fængselsfunktionæren underrettede en ledende medarbejder 10 minutter efter tilbagekomst fra retsmødet. Statsfængslet har udtalt at funktionæren burde have underrettet den ledende medarbejder så hurtigt som muligt efter

beslutningen om anvendelse af håndjern, navnlig henset til at den konkrete anvendelse af håndjern ikke kunne anses for akut.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets udtalelse og har anført at direktoratet ”deler statsfængslets opfattelse af, at formuleringen i sikringsmiddelbekendtgørelsens § 2, stk. 2, ’så hurtigt som muligt’ skal regnes fra det tidspunkt, beslutning om anvendelse af håndjern træffes”.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.3.9. Tilsyn ved personalet

Jeg gik ud fra at fængslet ville ændre de interne retningslinjer om anbringelse i observationscelle så det heraf kom til at fremgå at tilsynsnotater skal udfærdiges i (eller overføres til) den elektroniske rapport.

Fængslet har oplyst at de interne retningslinjer er ændret så det fremgår at tilsynsnotater skal udfærdiges i den elektroniske rapport i klientsystemet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Punkt 12. Opfølgning

Jeg har noteret mig at jeg vil modtage en kopi af de handlingsplaner som fængslet vil udarbejde vedrørende fritidsområdet. Jeg betragter herefter i øvrigt sagen vedrørende min inspektion af Statsfængslet ved Horserød som afsluttet.

Punkt 13. Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet ved Horserød, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i statsfængslet.

Hans Gammeltoft-Hansen